

2. Говорят погибшие герои: Предсмертные письма советских борцов против немецко-фашистских захватчиков (1941-1945 гг.). / Сост. В.А. Кондратьев, З. Н. Политов. – 6-е, испр. и доп. – М.: Политиздат, 1979.– 272 с.

3. Фронтовые письма участников Великой Отечественной войны как исторический источник [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://cheloveknauka.com/frontovye-pisma-uchastnikov-velikoy-otechestvennoy-voyny-kak-istoricheskiy-istochnik> – Дата доступа: 27.03.2018

УДК929:908(476.6)

Студ. А. А. Рафаловіч
Навук. кір. дацэнт В. А. Кузьміч
(кафедра беларускай вiлалогii, БДТУ)

**СЛАВУТЫЯ ПОСТАЦІ ІЎЕЎШЧЫНЫ:
ПАЭТ, ГРАМАДСКІ І ПАЛІТЫЧНЫ ДЗЕЯЧ ІВАН КАРЭНДА
(да Года малой радзімы)**

Паэзія прывівае нам любоў да жыцця, падтрымлівае веру ў каштоўнасці, лечыць ад пасіўнасці, абуджае творчую актыўнасць. Пры любым ладзе яна стварае сваю асаблівую, другую рэальнасць, узбагачаючы такім чынам жыццё, дапамагаючы яго асэнсаванню і прымірэнню з ім. Менавіта праз паэзію мы можам расказаць свету пра сваё жыццё, надзеі, звычаі, гісторыю, прыроднае ўлонне, раскрыць свой характар і светапогляд. Паэзія – паўнаводная, магутная рака! Яна цячэ, збіраючы воды з іншых малых і вялікіх рэк, рачулак і крынічак. І прырастае, і поўніцца, і шырыцца хутчэй якраз за кошт талентаў, якія нарадзіліся ў “глыбінках” беларускага краю. Адным з такіх гучных, чыстых і прамяністых рачных патокаў, якія напаўняюць нашу беларускую паэзію, з’яўляецца вялікі і бязмежны талент ураджэнца Іўеўшчыны Івана Арсеньевіча Карэнды.

Іван Карэнда нарадзіўся 17 верасня 1950 года ў вёсцы Крывічы Іўеўскага раёна. Калі трапляеш на радзіму выдатнага чалавека, стараешся знайсці вытокі яго таленту ва ўсім: у мясцовай культуры, далёкай і блізкай мінуўшчыне, нават у тутэйшых краявідах. У 1965 годзе закончыў Крывіцкую васьмігадовую школу, у 1967 годзе – Морынскую сярэднюю школу. Вучыўся на філалагічным факультэце Гродзенскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Янкі Купалы. Пасля заканчэння з 1971 па 1972 год працаваў настаўнікам беларускай мовы і літаратуры ў Ракавіцкай сярэдняй школе Шчучынскага раёна.

У 1972-1974 гг. – камсамольскі работнік: інструктар, другі сакратар Шчучынскага райкама камсамола. Пасля навучання на аддзяленні журналістыкі Вышэйшай камсамольскай школы пры ЦК ВЛКСМ у Маскве (1974-1976) быў прызначаны загадчыкам аддзела рэдакцыі газеты “Чырвоная змена”. З 1977 па 1991 год – на партыйнай рабоце: інструктар, загадчык аддзела прапаганды і агітацыі Маскоўскага райкама КПБ (Мінск); намеснік загадчыка аддзела, загадчык аддзела прапаганды і агітацыі Мінскага гаркама КПБ; узнагароджаны Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР.

Працаваў памочнікам другога сакратара ЦК КПБ, намеснікам загадчыка ідэалагічнага аддзела ЦК КПБ. У 1991 годзе перайшоў на працу ў Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па друку.

З 1992 года – намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Працаваў у Маскве начальнікам Галоўнага сацыяльнага ўпраўлення апарата Выканаўчага камітэта садружнасці Беларусі і Расіі ў Выканаўчым камітэце Рэспублікі Беларусь і Расіі, начальнікам Дэпартаменту сацыяльнай палітыкі пастаяннага камітэта саюзнай дзяржавы (1996-2001). У 1996 годзе стаў членам Саюза беларускіх пісьменнікаў.

У лістападзе 2001 года стаў памочнікам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь – начальнікам галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. З верасня 2003 года на дыпламатычнай рабоце: саветнік Пасольства Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі. З 2010 года – на заслужаным адпачынку. На творчым рахунку Івана Карэнды кніга лірыкі “Белы наліў” (1995), зборнік лірычных песень “Знічка” (2003) – кампазітар Мікола Луцкоў, кніга для дзяцей “На загадкі ёсць адгадка” (2001), п’есы. Ён складальнік кнігі “У вянок Адаму Міцкевічу” (1998). Неаднаразова вершы І. Карэнды публікаваліся на старонках часопісаў “Роднае слова” і “Вясёлка”, газет “Звязда”, “Гродзенская праўда”, “Іўеўскі край”.

Першы зборнік вершаў Івана Карэнды выйшаў пад назвай “Белы наліў”. У вершах Івана Карэнды – подых вечнасці і трапяткія імкненні нашага часу, хараство роднай прыроды і чысціня душэўных памкненняў... У яго вершах няма пышных і гучных слоў пра любоў да сваёй радзімы, сваёй зямлі, але кожны радок яго верша гаворыць пра гэта ва ўсю сілу.

“Так склалася, – піша Іван Арсеньевіч, – што лёс закінуў мяне ў Расію, але думкамі і сэрцам я штодзень на Беларусі. Найперш – у родных Крывічах, дзе нарадзіўся і вырас, дзе і сёння, дзякуй Богу, для мяне ёсць надзейны прытулак.

Больш трыццаці вершаў Івана Карэнды сталі песнямі. Музыку да іх напісалі беларускія кампазітары Ігар Лучанок, Эдуард Зарыцкі, Васіль Раінчык і іншыя. У 2003 годзе выйшаў з друку зборнік лірычных песень “Знічка” кампазітара Міколы Яцкова на словы Івана Карэнды. У 2004 годзе ў Балгарыі выйшаў зборнік вершаў Івана Карэнды “Апошняя малітва”. Кніга выдадзена на балгарскай мове.

Кніга прозы Івана Карэнды “Воплаўская госця” ўключае ў сябе аповеды пісьменніка, аб’яднаныя тэмай духоўных інтарэсаў і жыццёвых памкненняў нашага сучасніка. У цэнтры аповесці – сельская школа з яе турботамі і праблемамі, якія датычацца і педагогаў, і дзяцей, і дарослых вяскоўцаў.

Амаль уся творчасць нашага земляка-паэта Івана Карэнды моцна звязана з яго малой радзімай – Іўеўшчынай. А што можа быць прыгажэйшым для людзей, якія тут жывуць, чым свой край. Зямля з беластвольмі бярозкамі, сем’ямі буслоў на дахах, россыпам рамонкаў на лузе, мілагучнымі песнямі, традыцыямі і звычаямі. Гэта наша Радзіма, наша спадчына, якая даецца аднойчы і назаўсёды кожнаму чалавеку разам з жыццём.

Творчы працэс, як вядома, заўсёды загадка. Але ў выпадку Івана Карэнды яго творчасць чэрпае натхненне ад родных вытокаў і прыгажосці роднай зямлі. У Год малой радзімы як ніколі актуальна ведаць, разумець і шанаваць таленты беларускіх рэгіёнаў, сярод якіх годнае месца займаюць прадстаўнікі Іўеўшчыны.

УДК 82-2(476)

Студ. В.С. Філіпповіч
Навук. кір. ст. выкл. Н.Я. Савіцкая
(кафедра беларускай філалогіі, БДТУ)

СУЧАСНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДРАМАТУРГІЯ – БРЭНД ПОСТ-САВЕЦКАЙ ПРАСТОРЫ

Сучасная беларуская драматургія даўно стала брэндам постсавецкай прасторы. Без нашых імёнаў сёння не абыходзіцца, бадай, ніводны шорт-ліст флагманскіх фестываляў ды конкурсаў [1].

Аднак у самой Беларусі сітуацыя іншая. Сучасны беларускі тэатр сутыкнуўся з шэрагам цяжкасцей такіх, як невысокая аплата працы і адсутнасць добрага фінансавання, неадпаведнасць памяшканняў і рэквізіта тэатраў сучасным патрабаванням, адсутнасць цікавасці глядачоў да чаго-небудзь новага, страх аўтараў і кіраўнікоў